

"משך ידו את לוצצים", שמושך הקדוש ברוך הוא ידו מלהיות עם מתלוצצים.⁽²⁾

כת חניפים — מדכתיב "כי לא לפניו [לפני הקדוש ברוך הוא] חנף יבא".

כת שקרנים — מדכתיב: "דובר שקרים לא יכון לנגד עיני".

כת מספרי לשון הרע — מדכתיב: "כי לא אל חפץ רשע אתה, לא יגורך [יגור עמך] רע", כלומר: צדיק אתה ה' ולפיכך לא יגור במגורך רע!

ו"רע" הכתוב כאן אמור לגבי מספרי לשון הרע,⁽³⁾ שהרי כתוב בהמשך המזמור: "כי אין בפיהו נכונה, קרבם הוות, קבר פתוח גרונם, לשונם יחליקון".

1. גולה: כל עדה שיש בה חנופה לבסוף היא גולה.

דהרי כתיב הבא: "כי עדת חנף גלמודה", וכתוב התם: "ואמרת בלבבך מי ילד לי את אלה, ואני שכולה וגלמודה גולה וסורח".

ומדסמך התם גלות לגלמודה, אף "גלמוד" דכתיב גבי חנופה, לבסוף יש בה גלות.

אמר רבי ירמיה בר אבא:

ארבע כיתות אין מקבלות פני שכינה, ואלו הן:

כת ליצים, וכת חניפים, וכת שקרנים, וכת מספרי לשון הרע.

ומפרשינן: כת ליצים מנלן — מדכתיב:

הדרן עלך פרק אלו נאמרין

בדברי שקר וחנופה. וכמו שמתרחק אדם מנדה כדי שלא יכשל בה, כן הרחיקו כלב ויהושע עצמם מהמרגלים. והיינו נמי דאמר בסמוך, "לבסוף גולה". שעל ידי המרגלים גלו לבסוף מן הארץ. כדאיתא, שעל ידם נגזרה בכיה לדורות. מהרש"א.

2. הליצנות היא תחלת הכניסה לרע, כדיליף

ביומא מה: "הבא ליטמא פותחין לו" מקרא ד"אם ללצים הוא יליץ"; והוא היפוך החנופה שענינה הוא "האומר לרע טוב", ואילו ליצנות ענינה "האומר לטוב רע". צדקת הצדיק.

3. והיינו לשון הרע, שהוא "רע" בעצם, לפי שאין לו שום הנאה בדבר, כדכתיב: "מה יתרון לבעל הלשון". מהרש"א.